

بررسی رابطه رضایت زناشویی با طرحواره های نقش جنسیتی در زنان میانسال شهرستان ری

سهیلا پناهی^۱، مهرناز آزادیکتا^۲

^۱ دانش آموخته کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم تحقیقات
تهران / ایران.

^۲ استاد نیمه وقت دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم تحقیقات.

نام نویسنده مسئول:

سهیلا پناهی

چکیده

هدف از پژوهش حاضر، بررسی رابطه بین رضایت زناشویی با طرحواره های نقش جنسیتی در زنان میانسال شهرستان ری می باشد. روش پژوهش از نوع همبستگی و جامعه آماری شامل زنان میانسال شهرستان ری بود. تعداد ۱۱۸ نفر با استفاده از روش نمونه گیری تصادفی-خوشه ای به عنوان نمونه پژوهش انتخاب شدند. ابزارهای مورد استفاده پرسشنامه رضایت زناشویی انریچ، پرسشنامه طرحواره نقش جنسیتی بوم بود. جهت تجزیه و تحلیل داده ها از ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون چندگانه استفاده شد. به طور کلی نتایج نشان داد بین مولفه های ارتباط زناشویی، مدیریت مالی، فعالیت های اوقات فراغت، روابط جنسی و اقوام و دوستان از رضایت زناشویی با طرحواره های نقش جنسیتی مردانه، زنانه و خنثی رابطه معناداری به صورت مثبت و مستقیم وجود دارد. هم چنین بین مولفه مدیریت مالی با نقش جنسیتی خنثی و مولفه روابط جنسی با نقش جنسیتی مردانه رابطه معناداری به صورت منفی و معکوس وجود دارد. متغیرهای روابط جنسی و مدیریت مالی به طور معناداری طرحواره های نقش جنسیتی مردانه را پیش بینی می کنند و سایر ابعاد رضایت زناشویی سهم معناداری در پیش بینی طرحواره های نقش جنسیتی مردانه ندارند. هم چنین متغیرهای روابط جنسی و ارتباط زناشویی به طور معناداری طرحواره های نقش جنسیتی زنانه را پیش بینی می کنند و سایر ابعاد رضایت زناشویی سهم معناداری در پیش بینی طرحواره های نقش جنسیتی زنانه ندارند. متغیرهای اقوام و دوستان و روابط جنسی نیز به طور معناداری طرحواره های نقش جنسیتی خنثی را پیش بینی می کنند.

واژگان کلیدی: رضایت زناشویی، طرحواره نقش جنسیتی، زنان میانسال شهرستان شهر ری.

مقدمه

خانواده یکی از رکن های اصلی جامعه به شمار می رود. دستیابی به جامعه سالم آشکارا در گرو سلامت خانواده است و تحقق خانواده سالم مشروط به برخورداری افراد آن از داشتن رابطه های مطلوب با یکدیگر است. در چنین نظامی افراد با علایق و دل بستگی های عاطفی نیرومند دیرپا و متقابل به یکدیگر پیوسته اند. این دل بستگی ها اگر چه شاید شدت وحدت شان در طی زمان کاسته شود اما در سراسر زندگی خانوادگی پاینده خواهند بود [۱].

رضایتمندی زناشویی مهمترین مؤلفه ازدواج است. ازدواج رابطه ای است که شخص با انتخاب، وارد آن می شود و تقریباً نیم قرن ادامه دارد. زن و مردی که با هم ازدواج می کنند باید بتوانند خود را با نیم قرن تحولات اجتماعی و رشد و تغییرات متقابل یکدیگر تطبیق دهند. در غیر این صورت، به احتمال زیاد رابطه زناشویی آن ها دچار مشکل خواهد شد [۲].

رفتار جنسی، جنبه مهمی از کیفیت زندگی زناشویی است. منظور از رفتار ترکیبی از مفاهیم، نگرش ها، تجربه ها، فعالیت ها، احساسات و اندیشه های همراه با آن است. تمامی فرهنگ ها، در سراسر جهان رفتار جنسی را به نوعی کنترل می کنند. در مورد زنان ساختارهای فرهنگی مربوط به رفتار جنسی به تنش بیشتر بین این رفتار و کلیشه های فرهنگی می انجامد. در مورد مردان نیز ساختارهای باعث شده است که مردان برای انجام رفتار جنسی احساس فشار کنند و بر این باور باشند که رابطه جنسی در مورد آن ها باید با مهارت و خبرگی صورت گیرد. در واقع، زنان و مردان، هویت جنسی و رفتار جنسی خود را در چارچوب نقش های جنسیتی شکل می دهند. رفتار جنسی در متن یک نظام جنسیتی شکل می گیرد. نظام جنسیتی ساختاری اجتماعی- فرهنگی دارد و کلیشه های فرهنگی آن چه را که رفتار جنسی بهنجار است برای زنان و مردان تعریف می کند [۳].

رحمانی و همکاران (۱۳۹۰) طی تحقیقی نشان دادند که رضایت از زندگی زناشویی با رضایت جنسی رابطه معناداری دارد. همچنین بین رضایت از زندگی زناشویی و فاصله سنی زوجین ارتباط آماری معناداری پیدا شد. [۴]

موحد و عزیز (۱۳۹۰) نشان دادند که رابطه معکوس و معناداری بین رضایتمندی جنسی زنان و تعارضات میان همسران وجود دارد، بدان مفهوم که هرچه رضایتمندی جنسی زنان افزایش می یابد، تعارضات زوجین کاهش پیدا می کند و بالعکس. [۵]

کریم نژاد و همکاران (۱۳۸۹) در پژوهش خود رابطه رضایت و طرحواره های جنسی با رضایت زناشویی دانشجویان زن متأهل مورد بررسی قرار دادند و دریافتند رضایت جنسی و رضایت زناشویی همبستگی مثبت معناداری با یکدیگر را دارند. [۶]

بخشایش و مرتضوی (۱۳۸۸) طی مطالعه ای در میان زوجین ساکن شهرستان یزد نشان دادند که همبستگی بین رضایت جنسی و سازگاری زناشویی مثبت است، اما این متغیر با سلامت عمومی رابطه ای ندارند. همچنین مدت زمان ازدواج با سازگاری زناشویی و سلامت عمومی معنادار نبود اما با رضایت جنسی رابطه معنادار و معکوس داشت. [۷]

چالاباو و همکاران (۲۰۱۳) معتقدند چنانچه زنان نقش هایی را ایفا کنند که با نگرش آنها نسبت به نقش های جنسیتی شان در تعارض باشد به ویژه در حوزه اشتغال و خانه داری، تنیدگی بیشتری را تجربه می کنند. گذر زمان و تحولات فرهنگی می تواند در برخی انتظارات و نقش های جنسیتی زنان و مردان که بخشی از هویت آنان را تشکیل می دهد، در پردازش اطلاعات مرتبط با خود و دیگران مؤثر بوده و در نتیجه در رضایتمندی و عدم رضایتمندی زوجین نقش داشته باشد. [۸]

گارسا و همکاران (۲۰۰۷) بین نقش جنسیتی مردانگی و رضایتمندی زناشویی رابطه معکوس مشاهده می شود. [۹] با توجه به پیشینه پژوهشی به نظر می رسد بین رضایت زناشویی با طرحواره های نقش جنسیتی رابطه وجود داشته باشد. از این رو پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه رضایت زناشویی با کیفیت زندگی در زنان میانسال شهر ری انجام شد.

۱- مواد و روش ها**۱-۱- جامعه آماری، نمونه و روش نمونه گیری**

جامعه آماری شامل تمامی زنان شهرستان ری بود. تعداد ۱۱۸ نفر با استفاده از روش نمونه گیری تصادفی-خوشه ای به عنوان نمونه پژوهش انتخاب شدند. نمونه پژوهش از میان زنان درمانگاه های دولتی شهر ری انتخاب شد. براساس فرمول کوکران، حجم نمونه در مطالعات همبستگی، حداقل ۳۰ نفر باشد، که در این پژوهش برای اطمینان بیشتر این حجم افزایش یافت.

۱-۲- ابزارهای گردآوری داده ها**الف- آزمون رضایت زناشویی انریچ**

پرسشنامه رضایت زناشویی انریچ توسط اولسون و همکاران در سال ۱۹۸۹ طراحی شده است و به منظور ارزیابی زمینه‌های بالقوه مشکل‌زا و شناسایی زمینه‌های قدرت و پربارسازی روابط زناشویی به کار می‌رود. این پرسشنامه به عنوان یک ابزار تحقیقی مهم و معتبر در بررسی‌های متعددی جهت اندازه‌گیری رضایت زناشویی، مورد استفاده قرار گرفته است. این آزمون در اصل دارای دو فرم ۱۱۵ سوالی و ۱۲۵ سوالی است که از ۱۲ خرده آزمون تشکیل شده است. فرم اصلی با توجه به زیاد بودن سوالات پرسشنامه موجب خستگی آزمودنی‌ها می‌شد. سلیمانیان در سال ۱۳۷۶ فرم کوتاهی از این پرسشنامه را تهیه کرد که ۴۷ سوال دارد و هم اکنون این فرم بیشترین استفاده را در پژوهش‌های ایرانی دارد.

ب- آزمون آزمون طرحواره نقش جنسیتی بم

ساندرا بم روان شناس در سال ۱۹۷۴ آزمونی تهیه کرد که دو جنسیتی بودن را اندازه‌گیری می‌کند. این آزمون شامل ۶۰ صفت یا عبارت توصیفی است. از پاسخ دهندگان درخواست می‌شود برای هر مورد نشان بدهند که در مقیاسی از ۱ (هرگز یا تقریباً هرگز درست نیست) تا ۷ (همیشه یا تقریباً همیشه درست است) آن صفت تا چه حد می‌تواند آنها را توصیف کند. از ۶۰ صفت موجود ۲۰ صفت به صورت کلیشه‌ای زنانه است و ۲۰ صفت به صورت کلیشه‌ای مردانه و ۲۰ صفت خنثی است. شناخت ماهیت تفاوت‌های میان زنان و مردان از آغاز آفرینش نوع بشر افراد را مجذوب خود ساخته است. در تمام جوامع انسانی تمایزهای اجتماعی برپایه جنسیت بین زنان و مردان شناخته شده است. مفاهیم و فرآیندهای جنسیتی بر رفتار، افکار، احساسات فردی و تعامل‌های بین فردی اثر می‌گذارد و به تعیین ساختارهای اجتماعی کمک می‌کند.

روایی و پایایی این پرسشنامه در پژوهش مهرابی زاده (۱۳۸۵) ذکر شده است.

پ- روش پردازش و تحلیل داده ها

تحلیل داده ها با استفاده از ضریب همبستگی و تحلیل رگرسیون چندگانه صورت گرفت.

۲- نتایج**۱-۲- شاخص‌های توصیفی داده‌ها****الف- سطح تحصیلات**

بررسی اطلاعات بدست آمده از پرسشنامه ها، توزیع درصد و فراوانی آزمودنی ها براساس سطح تحصیلات پاسخگویان را مطابق جدول

ذیل ارائه می‌نماید:

جدول ۱- توزیع درصد و فراوانی سطح تحصیلات پاسخ دهندگان

شاخص		متغیر سطح تحصیلات
درصد	فراوانی	
۲۰,۳	۲۴	زیر دیپلم
۳۷,۳	۴۴	دیپلم
۷,۶	۹	فوق دیپلم
۲۹,۷	۳۵	لیسانس
۵,۱	۶	فوق لیسانس و دکتری
۱۰۰,۰	۱۱۸	جمع کل

مطابق جدول ۱، مشاهده می‌شود که اکثریت افراد نمونه را مدرک تحصیلی دیپلم تشکیل می‌دهند. زیرا افراد دارای این مدرک تحصیلی (۳۷/۳٪) از افراد نمونه را تشکیل می‌دهند و سطح تحصیلات فوق لیسانس و دکتری نیز حدود ۵/۱ درصد از افراد نمونه را تشکیل می‌دهند که کمترین درصد و فراوانی می‌باشد.

ب- سن

بررسی اطلاعات بدست آمده از پرسشنامه ها، توزیع درصد و فراوانی آزمودنی ها براساس سن پاسخگویان را مطابق جدول ذیل ارائه

می نماید:

جدول ۲- توزیع فراوانی پاسخگویان به تفکیک سن

شاخص		متغیر سن
درصد	فراوانی	
۲۰,۳	۲۴	۲۵ تا ۳۵ سال
۴۶,۶	۵۵	۳۶ تا ۴۵ سال
۳۰,۵	۳۶	۴۶ تا ۵۵ سال
۲,۵	۳	۵۶ سال و بالاتر
۱۰۰,۰	۱۱۸	جمع کل

مطابق جدول شماره ۲ مشاهده می شود که از میان کل افراد نمونه ۴۶/۶٪ از گروه سنی ۳۶ تا ۴۵ سال و ۲/۵٪ نیز از گروه سنی ۵۶ سال و بالاتر بودند که به ترتیب دارای بیشترین و کمترین درصد و فراوانی بودند.

۲-۲- آماره‌های توصیفی متغیرهای پژوهش

در جدول های زیر آماره‌های توصیفی متغیرهای پژوهش شامل رضایت زناشویی، کیفیت زندگی دسته‌بندی شده است.

جدول ۳- آماره‌های توصیفی متغیر رضایت زناشویی

متغیرهای پژوهش	طیف	تعداد سوالات	میانگین	انحراف معیار
رضایت زناشویی	۱ تا ۵	۵	۳,۰۳۵۶	۰,۶۲۴۶۴
	۱ تا ۵	۵	۲,۸۸۳۱	۰,۹۷۴۶۶
	۱ تا ۵	۵	۲,۹۶۹۵	۰,۷۱۹۷۵
	۱ تا ۵	۵	۲,۸۸۳۱	۰,۵۲۸۶۴
	۱ تا ۵	۵	۳,۰۳۵۶	۰,۵۱۰۸۳
	۱ تا ۵	۵	۳,۲۱۰۲	۰,۷۳۷۲۱
	۱ تا ۵	۵	۲,۵۸۹۸	۰,۴۹۷۴۱
	۱ تا ۵	۵	۲,۶۶۴۴	۰,۶۹۲۷۶
	۱ تا ۵	۵	۲,۸۸۹۱	۰,۶۶۰۰۰
کل	۱ تا ۵	کل پرسشنامه	۲,۹۰۲۹	۰,۳۷۷۵۵

بر اساس نتایج به دست آمده از جدول ۳ و با توجه به شیوه نمره گذاری پرسشنامه مورد استفاده در متغیر رضایت زناشویی بیشترین امتیاز به زیر مولفه روابط جنسی با میانگین ۳/۲۱ و با انحراف معیار ۰/۷۳ و کمترین امتیاز ممکن نیز به مولفه ازدواج و فرزندان با میانگین ۲/۵۸ اختصاص دارد. در این میان، نمره کل رضایت زناشویی نیز با مقدار تقریباً ۳ و با انحراف معیار ۰/۳۷۷ و با توجه به اینکه در مقیاس رضایت زناشویی نمره ۳ نشان دهنده حد متوسط می باشد، بنابراین میزان رضایت زناشویی در افراد نمونه در حد متوسط قرار دارند.

جدول ۱- Error! No text of specified style in document. آماره‌های توصیفی متغیر طر حواره نقش جنسیتی

متغیرهای پژوهش	طیف	تعداد سوالات	میانگین	انحراف معیار
طر حواره نقش جنسیتی	۱ تا ۷	۲۰	۹۰,۸۳۰۵	۱۶,۳۳۴۲۸
	۱ تا ۷	۲۰	۹۸,۳۷۲۹	۱۰,۲۶۰۵۳
	۱ تا ۷	۲۰	۹۳,۵۲۹۹	۹,۸۴۱۴۸

بر اساس نتایج به دست آمده از جدول ۴-۵ و با توجه به شیوه نمره گذاری پرسشنامه مولفه های **طرحواره نقش جنسیتی** نیز با توجه به اینکه هر مولفه ۲۰ سوال به آن تعلق می گرفت، زیر مولفه نقش زنانه با ۹۸/۳۷ بالاترین میانگین و زیر مولفه مردانه با ۹۰/۸۳ پایین ترین نمره مولفه های **طرحواره نقش جنسیتی** را درآورد. در این میان، میانگین نمرات مولفه خنثی نیز ۹۳/۵۲ با انحراف معیار ۹/۸۴ محاسبه و برآورد شده است.

۲-۳- بررسی نرمال بودن داده ها

قبل از ارایه نتایج آزمون های پارامتریک، رعایت پیش فرض نرمال بودن توزیع داده ها الزامی است. برای بررسی نرمال بودن نمرات از آزمون کولموگراف-اسمیرنوف استفاده می شود. نتایج آزمون کولموگراف-اسمیرنوف در جدول ۵ گزارش شده است.

جدول ۲-Error! No text of specified style in document. - بررسی نرمال بودن توزیع داده های پژوهش با استفاده از آزمون

کولموگراف اسمیرنوف به تفکیک متغیرها

کولموگراف-اسمیرنوف		
مقدار	سطح معناداری	
۰/۷۷۳	۰/۵۸۳	رضایت زناشویی
۱/۰۸۹	۰/۱۹۳	طرحواره نقش جنسیتی مردانه
۱/۸۵۸	۰/۰۵۴	طرحواره نقش جنسیتی زنانه
۱/۶۱۲	۰/۰۸۱	طرحواره نقش جنسیتی خنثی

بر اساس نتایج به دست آمده از آزمون کولموگراف-اسمیرنوف چون مقادیر به دست آمده برای این آزمون در سطح ۰/۰۵ معنادار نیست، بنابراین شرط توزیع نرمال بودن داده ها برقرار است و می توان از آزمون پارامتریک برای بررسی فرضیه های پژوهش استفاده نمود.

آزمون همخطی بودن بین متغیرهای مستقل

جدول ۳-Error! No text of specified style in document. - آزمون هم خطی متغیرهای پژوهش

Collinearity Statistics		متغیر
Tolerance	VIF	
۰,۸۲۲	۱,۲۱۷	رضایت زناشویی
۰,۸۸۲	۱,۱۳۴	طرحواره نقش جنسیتی مردانه
۰,۸۸۳	۱,۱۳۲	طرحواره نقش جنسیتی زنانه
۰,۸۰۸	۱,۲۳۷	طرحواره نقش جنسیتی خنثی

چون مقدار VIF محاسبه شده بین ۱ تا ۵ می باشد از هم خطی قابل قبولی برخوردار می باشد. بنابراین مفروضه هم خطی بودن برای متغیر پیش بینی کننده در پیش بینی طرحواره های نقش جنسیتی وجود دارد.

۲-۵- سؤال پژوهش

آیا بین رضایت زناشویی با طرحواره های نقش جنسیتی در زنان میانسال شهرستان ری رابطه وجود دارد؟

فرضیه آماری سوال اول عبارتند از:

فرضیه صفر $H_0: r=0$ فرضیه تحقیق $H_0: r \neq 0$

جدول ۴-Error! No text of specified style in document. نتایج ضریب همبستگی پیرسون در مورد رابطه بین مولفه های رضایت زناشویی و طرحواره های نقش جنسیتی

طرحواره های نقش جنسیتی			رضایت زناشویی
طرحواره های نقش جنسیتی خنثی	طرحواره های نقش جنسیتی زنانه	طرحواره های نقش جنسیتی مردانه	
-۰,۱۰۱	-۰,۰۴۷	۰,۰۵۴	موضوعات شخصی
۰,۰۹۷	**۰,۲۷۹	-۰,۰۱۶	ارتباط زناشویی
-۰,۱۵۵	-۰,۰۹۵	۰,۱۰۳	حل تعارض
*-۰,۱۸۳	-۰,۱۴۱	*۰,۱۹۶	مدیریت مالی
۰,۱۵۳	**۰,۲۶۲	۰,۱۴۸	فعالیت های اوقات فراغت
**۰,۲۹۶	**۰,۴۹۳	**۰,۲۸۶	روابط جنسی
۰,۰۲۱	۰,۱۳۴	-۰,۰۱۶	ازدواج و فرزندان
**۰,۳۵۹	*۰,۲۲۴	۰,۰۳۷	اقوام و دوستان
-۰,۰۹۱	۰,۱۱۵	۰,۰۹۸	جهت گیری مذهبی
-۰,۰۷۸	-۰,۰۲۰	۰,۱۸۰	کل

**معناداری در سطح ۰/۰۱ * معناداری در سطح ۰/۰۵

با توجه به داده های جدول ۴-۱۱ چون مقدار r در رابطه بین مولفه ارتباط زناشویی با طرحواره های نقش جنسیتی زنانه با مقدار ۰/۲۷۹، مدیریت مالی با طرحواره های نقش جنسیتی مردانه با مقدار ۰/۱۹۶، فعالیت های اوقات فراغت با طرحواره های نقش جنسیتی زنانه با مقدار ۰/۲۶۲، روابط جنسی با طرحواره های نقش جنسیتی زنانه و خنثی با مقادیر ۰/۴۹۳ و ۰/۲۹۶، اقوام و دوستان با طرحواره های نقش جنسیتی زنانه و خنثی با مقادیر ۰/۲۲۴ و ۰/۳۵۹ به صورت مثبت و مستقیم معنادار است، بنابراین فرض صفر (عدم وجود رابطه بین دو متغیر) رد و فرض تحقیق (وجود رابطه بین دو متغیر) تایید می گردد. به عبارت دیگر بین مولفه های یاد شده از رضایت زناشویی با طرحواره های نقش جنسیتی مردانه، زنانه و خنثی رابطه معناداری به صورت مثبت و مستقیم وجود دارد.

همچنین با توجه به داده های جدول ۴-۱۱ چون مقدار r در رابطه بین مولفه مدیریت مالی با نقش جنسیتی خنثی با مقدار ۰/۱۸۳- و مولفه روابط جنسی با نقش جنسیتی مردانه با مقدار ۰/۲۸۶- به صورت منفی و معکوس معنادار است، بنابراین فرض صفر (عدم وجود رابطه بین دو متغیر) رد و فرض تحقیق (وجود رابطه بین دو متغیر) تایید می گردد. به عبارت دیگر بین مولفه یاد شده از رضایت زناشویی با طرحواره های نقش جنسیتی خنثی رابطه معناداری به صورت منفی و معکوس وجود دارد. همچنین برای تعیین این که کدام یک از متغیر های مولفه های رضایت زناشویی می تواند مولفه های طرحواره های نقش جنسیتی را بیشتر پیش بینی کند، از معادله رگرسیون چندگانه همزمان استفاده شد.

الف. طرحواره های نقش جنسیتی مردانه:

نتایج تحلیل آماری این فرضیه در جدول های ۴-۱۲، ۴-۱۳ آمده است.

جدول ۵-Error! No text of specified style in document. متغیرهای وارد شده در مدل رگرسیون در گام های مختلف در پیش بینی طرحواره های نقش جنسیتی مردانه

مدل	ضریب همبستگی	ضریب تعیین (R^2)	F	سطح معناداری
۱	^a ۰,۴۰۴	۰,۱۶۳	۲,۳۲۰	^a ۰,۰۲۰
a پیش بینی کننده ها: (ثابت)، مولفه های رضایت زناشویی				
متغیر وابسته: طرحواره های نقش جنسیتی مردانه آماره دوربین واتسون: ۲/۱۱۳				

از آنجایی که مقدار آماره دوربین واتسون بدست آمده (۲/۱۱۳) از جدول ۴-۱۲ کمتر از ۲/۵ است، می توان فرض استقلال جملات خطای رگرسیونی را پذیرفت.

در مدل ارائه شده از رگرسیون همزمان، مولفه های رضایت زناشویی که وارد معادله شده و ضریب تعیین (R^2) برابر با ۰/۱۶۳ به دست آمده است. به عبارت دیگر، مولفه های رضایت زناشویی ۱۶/۳ درصد واریانس طرحواره های نقش جنسیتی مردانه را تبیین می کنند. نتایج جدول ۴-۱۲ نشان می دهد، مقدار F محاسبه شده برای تحلیل رگرسیون معنادار است ($p < 0.05$). بنابراین، معادله رگرسیون انجام شده از لحاظ آماری معنادار است.

جدول ۶-Error! No text of specified style in document. ضرایب رگرسیون متغیرهای وارد شده در پیش بینی طرحواره های نقش جنسیتی مردانه

مدل	متغیر	ضرایب استاندارد نشده		ارزش t	سطح معنی داری
		B	انحراف استاندارد		
۱	اثر ثابت	۱۳۹,۵۶۶	۱۴,۹۹۲	۹,۳۰۹	۰,۰۰۱
	موضوعات شخصی	۱,۲۴۸	۳,۴۲۵	۰,۳۶۴	۰,۷۱۶
	ارتباط زناشویی	-۰,۷۷۶	۲,۵۱۰	-۰,۳۰۹	۰,۷۵۸
	حل تعارض	۴,۴۲۳	۴,۰۶۳	۱,۰۸۸	۰,۲۷۹
	مدیریت مالی	۹,۸۸۰	۴,۱۰۶	۲,۴۰۶	۰,۰۱۸
	فعالیت های اوقات فراغت	۰,۷۰۸	۳,۲۸۸	۰,۲۱۵	۰,۸۳۰
	روابط جنسی	-۷,۷۰۸	۲,۵۹۹	-۲,۹۶۶	۰,۰۰۴
	ازدواج و فرزندان	-۲,۷۴۲	۳,۳۸۴	-۰,۸۱۰	۰,۴۲۰
	اقوام و دوستان	۳,۰۶۱	۲,۶۰۵	۱,۱۷۵	۰,۲۴۳
	جهت گیری مذهبی	۲,۸۹۳	۲,۷۶۴	۱,۰۴۷	۰,۲۹۸
متغیر وابسته: طرحواره های نقش جنسیتی مردانه					

با توجه به سطح معناداری به دست آمده از نتایج جدول ۴-۱۳ برای متغیرهای روابط جنسی ($P = 0.004$ و $t = 2.966$) و مدیریت مالی ($P = 0.018$ و $t = 2.406$) می توان نتیجه گرفت که این متغیرها به طور معناداری طرحواره های نقش جنسیتی مردانه را پیش بینی می کنند و سایر ابعاد رضایت زناشویی سهم معناداری در پیش بینی طرحواره های نقش جنسیتی مردانه ندارند. بزرگترین ضریب بتا برابر با ۰/۳۴۷- است که مربوط به روابط جنسی می باشد. این نتیجه نشان می دهد که "روابط جنسی" سهم بیشتری در تبیین طرحواره های نقش جنسیتی مردانه دارد. به عبارتی دیگر بعد "روابط جنسی" پیش بینی کننده قوی تری در پیش بینی "طرحواره های نقش جنسیتی مردانه" افراد نمونه می باشد.

جدول ۴-۱۳، ضرایب رگرسیون همزمان را نشان می دهد. ضریب رگرسیون (B) معنادار از نظر آماری برای متغیر روابط جنسی برابر با ۷/۷۰۸-، برای متغیر مدیریت مالی برابر با ۹/۸۸۰ و مقدار «ثابت» رگرسیون برابر ۱۳۹/۵۶۶ است.

به این ترتیب، معادله رگرسیون نهایی با دو متغیر پیش بینی کننده روابط جنسی و مدیریت مالی به صورت زیر خواهد بود:

$$+ (\text{روابط جنسی} * 7.708) + 139.566 = \text{طرحواره های نقش جنسیتی مردانه} + (\text{مدیریت مالی} * 9.880)$$

ب. طرحواره های نقش جنسیتی زنانه:

نتایج تحلیل آماری این فرضیه در جدول های ۴-۱۴، ۴-۱۵ آمده است.

جدول ۷-Error! No text of specified style in document. ضرایب رگرسیون در مدل رگرسیون در گام های مختلف در پیش بینی

طرحواره های نقش جنسیتی زنانه

مدل	ضریب همبستگی	ضریب تعیین (R^2)	F	سطح معناداری
۱	۰,۵۹۰ ^a	۰,۳۴۸	۶,۳۳۵	۰,۰۰۱ ^a
a پیش بینی کننده ها: (ثابت)، مولفه های رضایت زناشویی				
متغیر وابسته: طرحواره های نقش جنسیتی زنانه				
آماره دوربین واتسون: ۱/۸۸۴				

از آنجایی که مقدار آماره دوربین واتسون بدست آمده (۱/۸۸۴) از جدول ۴-۱۴ کمتر از ۲/۵ است، می توان فرض استقلال جملات خطای رگرسیونی را پذیرفت.

در مدل ارایه شده از رگرسیون همزمان ، مولفه های رضایت زناشویی که وارد معادله شده و ضریب تعیین (R^2) برابر با ۰/۳۴۸ به دست آمده است. به عبارت دیگر، مولفه های رضایت زناشویی ۳۴/۸ درصد واریانس طرحواره های نقش جنسیتی زنانه را تبیین می کنند. نتایج جدول ۴-۱۴ نشان می دهد، مقدار F محاسبه شده برای تحلیل رگرسیون معنادار است ($p < 0/05$). بنابراین، معادله رگرسیون انجام شده از لحاظ آماری معنادار است.

جدول ۸-Error! No text of specified style in document. ضرایب رگرسیون متغیرهای وارد شده در پیش بینی طرحواره های نقش جنسیتی زنانه

مدل	متغیر	ضرایب استاندارد نشده		ارزش t	سطح معنی داری
		B	انحراف استاندارد		
۱	اثر ثابت	۷۸,۶۵۱	۸,۲۶۹	۹,۵۱۸	۰,۰۰۱
	موضوعات شخصی	-۱,۰۰۰	۱,۸۸۸	-۰,۵۳۰	۰,۵۹۷
	ارتباط زناشویی	۳,۳۱۲	۱,۳۸۴	۲,۳۹۴	۰,۰۱۸
	حل تعارض	-۲,۰۰۴	۲,۲۴۰	-۰,۸۹۵	۰,۳۷۳
	مدیریت مالی	-۴,۰۴۱	۲,۲۶۳	-۱,۷۸۶	۰,۰۷۷
	فعالیت های اوقات فراغت	۱,۵۷۶	۱,۸۱۲	۰,۸۷۰	۰,۳۸۶
	روابط جنسی	۴,۷۱۶	۱,۴۳۲	۳,۲۹۲	۰,۰۰۱
	ازدواج و فرزندان	۲,۳۴۸	۱,۸۶۵	۱,۲۵۹	۰,۲۱۱
	اقوام و دوستان	۰,۶۲۰	۱,۴۳۶	۰,۴۳۲	۰,۶۶۷
	جهت گیری مذهبی	۱,۲۴۲	۱,۵۲۳	۰,۸۱۵	۰,۴۱۷
متغیر وابسته: طرحواره های نقش جنسیتی زنانه					

با توجه به سطح معناداری به دست آمده از نتایج جدول ۴-۱۵ برای متغیرهای روابط جنسی ($P = 0/001$ و $t = 3/292$) و ارتباط زناشویی ($P = 0/018$ و $t = 2/394$) می توان نتیجه گرفت که این متغیرها به طور معناداری طرحواره های نقش جنسیتی زنانه را پیش بینی می کنند و سایر ابعاد رضایت زناشویی سهم معناداری در پیش بینی طرحواره های نقش جنسیتی زنانه ندارند. بزرگترین ضریب بتا برابر با ۰/۳۴۰ است که مربوط به روابط جنسی می باشد. این نتیجه نشان می دهد که " روابط جنسی " سهم بیشتری در تبیین طرحواره های نقش جنسیتی زنانه دارد. به عبارتی دیگر بعد " روابط جنسی " پیش بینی کننده قوی تری در پیش بینی " طرحواره های نقش جنسیتی زنانه " افراد نمونه می باشد.

جدول ۴-۱۵، ضرایب رگرسیون همزمان را نشان می دهد. ضریب رگرسیون (B) معنادار از نظر آماری برای متغیر روابط جنسی برابر با ۴/۷۱۶، برای متغیر ارتباط زناشویی برابر با ۳/۳۱۲ و مقدار «ثابت» رگرسیون برابر ۷۸/۶۵۱ است.

به این ترتیب، معادله رگرسیون نهایی با دو متغیر پیش بینی کننده روابط جنسی و ارتباط زناشویی به صورت زیر خواهد بود:

$$+ (روابط جنسی * 4/716) + (ارتباط زناشویی * 3/312)$$

ج. طرحواره های نقش جنسیتی خنثی:

نتایج تحلیل آماری این فرضیه در جدول های ۴-۱۶، ۴-۱۷ آمده است.

جدول ۹-Error! No text of specified style in document. متغیرهای وارد شده در مدل رگرسیون در گام های مختلف در پیش بینی طرحواره های نقش جنسیتی خنثی

مدل	ضریب همبستگی	ضریب تعیین (R^2)	F	سطح معناداری
۱	^a ۰,۵۰۴	۰,۲۵۴	۴,۰۰۷	^a ۰,۰۰۱
a پیش بینی کننده ها: (ثابت)، مولفه های رضایت زناشویی				
متغیر وابسته: طرحواره های نقش جنسیتی خنثی				
آماره دوربین واتسون: ۲/۰۰۶				

از آنجایی که مقدار آماره دوربین و اتسون بدست آمده (۲/۰۰۶) از جدول ۴-۱۶ کمتر از ۲/۵ است، می توان فرض استقلال جملات خطای رگرسیونی را پذیرفت.

در مدل ارایه شده از رگرسیون همزمان، مولفه های رضایت زناشویی که وارد معادله شده و ضریب تعیین (R^2) برابر با ۰/۲۵۴ به دست آمده است. به عبارت دیگر، مولفه های رضایت زناشویی ۲۵/۴ درصد واریانس طرحواره های نقش جنسیتی خنثی را تبیین می کنند. نتایج جدول ۴-۱۶ نشان می دهد، مقدار F محاسبه شده برای تحلیل رگرسیون معنادار است ($p < ۰/۰۵$). بنابراین، معادله رگرسیون انجام شده از لحاظ آماری معنادار است.

جدول ۱۰- ضرایب رگرسیون متغیرهای وارد شده در پیش بینی طرحواره های نقش جنسیتی خنثی

مدل	متغیر	ضرایب استاندارد نشده		ارزش t	سطح معنی داری
		B	انحراف استاندارد		
۱	اثر ثابت	۷۵,۰۸۸	۸,۳۴۵	۸,۹۹۷	۰,۰۰۱
	موضوعات شخصی	-۲,۵۴۵	۱,۹۱۳	-۱,۳۳۰	۰,۱۸۶
	ارتباط زناشویی	۱,۶۵۱	۱,۳۹۶	۱,۱۸۳	۰,۲۳۹
	حل تعارض	-۰,۱۱۲	۲,۲۶۰	-۰,۰۴۹	۰,۹۶۱
	مدیریت مالی	-۳,۰۹۳	۲,۲۸۴	-۱,۳۵۴	۰,۱۷۹
	فعالیت های اوقات فراغت	۰,۲۳۱	۱,۸۲۹	۰,۱۲۶	۰,۹۰۰
	روابط جنسی	۲,۹۱۱	۱,۴۴۵	۲,۰۱۵	۰,۰۴۶
	ازدواج و فرزندان	۰,۸۰۷	۱,۸۸۱	۰,۴۲۹	۰,۶۶۹
	اقوام و دوستان	۴,۵۸۵	۱,۴۴۸	۳,۱۶۷	۰,۰۰۲
	جهت گیری مذهبی	-۲,۶۰۴	۱,۵۴۰	-۱,۶۹۲	۰,۰۹۴

متغیر وابسته: طرحواره های نقش جنسیتی خنثی

با توجه به سطح معناداری به دست آمده از نتایج جدول ۴-۱۷ برای متغیرهای اقوام و دوستان ($P = ۰/۰۰۲$ و $t = ۳/۱۶۷$) و روابط جنسی ($P = ۰/۰۴۶$ و $t = ۲/۰۱۵$) می توان نتیجه گرفت که این متغیرها به طور معناداری طرحواره های نقش جنسیتی خنثی را پیش بینی می کنند و سایر ابعاد رضایت زناشویی سهم معناداری در پیش بینی طرحواره های نقش جنسیتی خنثی ندارند. بزرگترین ضریب بتا برابر با ۰/۳۳۲ است که مربوط به اقوام و دوستان می باشد. این نتیجه نشان می دهد که "اقوام و دوستان" سهم بیشتری در تبیین طرحواره های نقش جنسیتی خنثی دارد. به عبارتی دیگر بعد "اقوام و دوستان" پیش بینی کننده قوی تری در پیش بینی "طرحواره های نقش جنسیتی خنثی" افراد نمونه می باشد.

جدول ۴-۱۷، ضرایب رگرسیون همزمان را نشان می دهد. ضریب رگرسیون (B) معنادار از نظر آماری برای متغیر اقوام و دوستان برابر با ۴/۵۸۵، برای متغیر روابط جنسی برابر با ۲/۹۱۱ و مقدار «ثابت» رگرسیون برابر ۷۵/۰۸۸ است. به این ترتیب، معادله رگرسیون نهایی با دو متغیر پیش بینی کننده اقوام و دوستان و روابط جنسی به صورت زیر خواهد بود:

$$+ (\text{اقوام و دوستان} * ۴/۵۸۵) + ۷۵/۰۸۸ = \text{طرحواره های نقش جنسیتی خنثی}$$

آیا بین رضایت زناشویی با کیفیت زندگی در زنان میانسال شهرستان ری رابطه وجود دارد؟ برای پیش بینی کیفیت زندگی با توجه به متغیرهای مستقل پژوهش (مولفه های رضایت زناشویی) از رگرسیون خطی استفاده شد. برای این کار ابتدا از ضریب همبستگی پیرسون برای تعیین میزان همبستگی عوامل و سپس از روش رگرسیون همزمان برای تعیین اولویت عوامل موثر و پیش بین ترین عامل استفاده شده است.

فرضیه آماری سوال عبارتند از:

$$H_0 : r=0 \text{ فرضیه صفر}$$

$$H_0 : r \neq 0 \text{ فرضیه تحقیق}$$

نتیجه گیری

به طور کلی نتایج جداول تحلیل ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون ۱۱-۴ ، ۱۲-۴ ، ۱۳-۴ ، ۱۴-۴ ، ۱۵-۴ ، ۱۶-۴ و ۱۷-۴ نشان داد که بین مولفه‌های ارتباط زناشویی ، مدیریت مالی، فعالیت‌های اوقات فراغت، روابط جنسی و اقوام و دوستان از رضایت زناشویی با طرحواره‌های نقش جنسیتی مردانه، زنانه و خنثی رابطه معناداری به صورت مثبت و مستقیم وجود دارد. هم‌چنین بین مولفه مدیریت مالی با نقش جنسیتی خنثی و مولفه روابط جنسی با نقش جنسیتی مردانه رابطه معناداری به صورت منفی و معکوس وجود دارد.

متغیرهای روابط جنسی و مدیریت مالی به طور معناداری طرحواره‌های نقش جنسیتی مردانه را پیش‌بینی می‌کنند و سایر ابعاد رضایت زناشویی سهم معناداری در پیش‌بینی طرحواره‌های نقش جنسیتی مردانه ندارند. هم‌چنین متغیرهای روابط جنسی و ارتباط زناشویی به طور معناداری طرحواره‌های نقش جنسیتی زنانه را پیش‌بینی می‌کنند و سایر ابعاد رضایت زناشویی سهم معناداری در پیش‌بینی طرحواره‌های نقش جنسیتی زنانه ندارند. متغیرهای اقوام و دوستان و روابط جنسی نیز به طور معناداری طرحواره‌های نقش جنسیتی خنثی را پیش‌بینی می‌کنند.

یافته‌های پژوهش حاضر با نتایج تحقیقات کریم نژاد و همکاران (۱۳۸۹) مبنی بر همبستگی مثبت میان رضایت و طرحواره‌های جنسی با رضایت زناشویی همسو است. کیهان و صابر (۱۳۹۵) : سبک‌های تفکر و باور های جنسیتی منابع مهمی برای پیش‌بینی رضایت زناشویی زوجین می‌باشد.

در گروه زنان بین نقش‌های جنسیتی و رضایتمندی رابطه معنا دار حاصل شد که مطابق با یافته‌های گارسیا و هافمن بود . در مطالعه لواسانی و همکاران (۱۳۹۳) بین نقش‌های جنسیتی و رضایتمندی رابطه معناداری حاصل نشد. پژوهش‌ها نشان داده‌اند که مسائل جنسی از لحاظ اهمیت در ردیف مسائل درجه اول یک زندگی زناشویی قرار می‌گیرند. مشکل در روابط جنسی می‌تواند نشانه‌ای این باشد که مشکلات دیگری در پیوند زناشویی وجود دارد که از مهمترین مؤلفه‌هایی که بر میزان رضایت زناشویی می‌تواند بسیار حائز اهمیت باشد ارضای میل جنسی طرفین به صورت مطلوب و رضایت بخش است. تحقیقات زیادی بیانگر این نکته است که شاخص ارضای میل جنسی رابطه‌ی مثبت و مستقیمی با رضایت زناشویی دارد. در تحقیقی نشان داده شده است که آموزش جنسی در افزایش رضایت زناشویی نقش مؤثری دارد.

منابع و مراجع

- [۱] گلدنبرگ، ای.، و گلدنبرگ، ه.، خانواده درمانی، ترجمه حمید رضا حسین‌شاهی برواتی و همکاران، تهران، نشر روان، ۱۳۸۸.
- [۲] شاهی، عبدالستار، غفاری ابراهیم، قاسمی فلاورجانی، خلیل. (۱۳۹۰). رابطه سلامت روان و رضایتمندی زناشویی زوجین. مجله علمی پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه. دوره ۱۵، شماره ۲. ۱۲۶-۱۱۹.
- [3] Crawford, H.M., Unger, R. (2004). Women and gender. New York. MCGrow Hill Company. 11, pp. 2161-2172, 2003.-
- [۴] رحمانی، اعظم، مرقاتی خویی، عفت‌السادات، صادقی، نرجس،، الله‌قلی، لیلا. (۱۳۹۰). ارتباط رضایت جنسی و رضایت از زندگی زناشویی. نشریه مرکز تحقیقات مراقبت‌های پرستاری دانشگاه علوم پزشکی تهران (نشریه پرستاری ایران). ۲۴(۷۰): ۸۲-۹۰.
- [۵] موحد، مجید، عزیزی، طاهره. (۱۳۹۰). مطالعه رابطه رضایت‌مندی جنسی زنان و تعارضات میان همسران. پژوهش زنان، ۹(۲): ۱۸۱-۲۰۶.
- [۶] کریم نژاد نیارق، سعید، برجعلی، احمد، علوان، فاطمه، آذرتاش شندی، فاطمه. (۱۳۸۹). رابطه رضایت و طرحواره های جنسی با رضایت زناشویی دانشجویان زن متاهل. فصلنامه دانشگاه علوم پزشکی لرستان. دوره ۶. شماره ۲۰ و ۲۱.
- [۷] بخشایش، علیرضا، مرتضوی، مهناز. (۱۳۸۸). رابطه رضایت جنسی، سلامت عمومی و رضایت زناشویی در زوجین. فصلنامه روان‌شناسی کاربردی. ۳(۱۲): ۷۳-۸۵.
- [8] Chalabaev, A., Sarrazin, P., Fontayne, P., Boiché, J., Clément-Guillot, C. (2013). The Influence of Sex Stereotypes and Gender roles on Participation and Performance in Sport and Exercise: Review and Future Directions. *Psychology of Sport and Exercise*. 14(2):136-44.
- [9] Garcia, A. O., Calcano, L. M., Soto, V. S. & Delara, M. R. (2007). Correlation between masculinity and femininity traits and marital satisfaction among Mexican immigrants. *Migracion Y Desarrollo*. 47-63.